

Gymnázium, Pardubice, Mozartova 449

Projektový den SHAKESPEARE, ALŽBĚTINSKÁ ANGLIE A SVĚT

PROGRAM – ROZDĚLENÍ DO SKUPIN / ANOTACE PROGRAMŮ

1. SHAKESPEAROVY SONETY A JEJICH VĚČNÉ TÉMA ŽIVOTA, SMRTI A LÁSKY

garant: Mgr. Zdeňka Šimerdová

kapacita: 16 studentů

umístění: JAZ1

ANOTACE:

Při práci nad texty Shakespearovy poezie se budeme snažit najít odpovědi na mnohé otázky, které zajímaly člověka renesanční Anglie stejně tak, jako zajímají nás dnes:

- Dovedete si představit, že i vám jednou bude 65 let?
- Co by člověk měl udělat, aby po sobě na světě zanechal něco trvalého?
- Co vlastně víme o Shakespearově osobním životě?
- Měl renesanční svět i své skandály?
- Byl sex pro renesančního člověka důležitý?
- Čím se liší svět před 400 lety a svět dnešní ?
- Má nám vůbec 400 let stará poezie ještě co říci? Jak ji dnes máme vnímat ?
- Byla angličtina Shakespearovy doby jiná než je ta současná?
- A jak je těžké převést Shakespeara do moderní srozumitelné podoby?

Cílem programu bude naučit se pracovat s poezií a uměleckým textem vůbec. Výstupem bude plnění úkolů v průběhu programu. K jejich splnění bude důležité pracovat s internetovými zdroji či slovníky.

2. ALŽBĚTINSKÉ DRAMA (KRÁL LEAR)

garant: Bc. Johana Žouželková, Mgr. Zdeňka Rejmanová, Mgr. Miroslava Bromová

kapacita: 25 studentů

umístění: G3.B - 24/I

ANOTACE:

Co přesně je ukryto pod pojmem alžbětinské drama? Jak vypadalo divadlo doby Williama Shakespeara? V jaké konkurenci muselo obstát? Jaké byly podmínky umělců pro tvorbu? Do jaké míry zasahovala politická moc do umění? Podobal se renesanční divák dnešnímu divákovi a kolik utratil Angličan za návštěvu jednoho představení? Jak vypadaly divadelní budovy, hlediště, jeviště, scéna? Kdo (ne)mohl vystupovat? Jaká úskalí museli herci překonávat? Najděme odpovědi na tyto otázky a pojďme společně diskutovat nad jedním konkrétním literárním dílem – Shakespearovou tragédií KRÁL LEAR.

Požadavky: mít předem přečteného Krále Leara v překladu prof. Martina Hilského (text bude poskytnut elektronicky).

3. ANGLIE A NĚMECKO V HISTORICKO-SPOLEČENSKÉM A ARCHITEKTONICKÉM KONTRASTU; VÝVOJ

ZEMANSKÝCH SÍDEL V OBDOBÍ 16.STOLETÍ

garant: Mgr. Michaela Krejčí

kapacita: 20 studentů

umístění: G3.A – 23/I

ANOTACE:

Tématem prezentace je vývoj zemanského sídla v Anglii a Německu. Celé téma je pojato jako srovnání historie, sociální situace a architektury zaměřené na zemanské sídlo. V úvodu je vysvětlen termín “manor house“ typický pro Anglii a jeho ekvivalent v Německu. Je zde zmíněn i počet dochovaných sídel v obou zemích, důvod jejich vzniku a jejich původní podoba. Druhá část prezentace je věnována krátkému srovnání historického vývoje v obou zemích v 16. století. Třetí část se zaměřuje na sociální situaci v Anglii a Německu, konkrétně na společenskou vrstvu, která žila v zemanských sídlech. Je zde srovnáván venkovský život a rozvrstvení společnosti v zemanském sídle. Čtvrtá část zahrnuje popis zemanských sídel v obou zemích z hlediska architektonického. Velká část je věnována kouzlu Tudorovských a Alžbětinských domů. Prezentace i následný výstup je v anglickém jazyce.

4. SHAKESPEARE A CERVANTES: REALITA A FIKCE

garant: Mgr. Alexandra Carreño Pořízová

kapacita: 16 studentů

umístění: JAZ2

ANOTACE:

Tento program nabízí stručné nahlédnutí do životů dvou renesančních literárních velikánů a jejich nejznámějších děl. Program je koncipován formou prezentace a počítá s interaktivním přístupem žáků. Prezentace nabídne některá fakta o životech obou umělců a společně budeme analyzovat jejich společné prvky a odlišnosti. Podobným způsobem budeme pracovat i s mistrovskými kousky těchto autorů, Shakespearovým *Hamletem* a Cervantesovým *Don Quijotem*. Cílem programu je shrnout, co měli oba tvůrci společného a v čem se naopak lišili jak ve svém reálném životě, tak ve své tvorbě. Zároveň se zamyslíme nad životem tehdejší společnosti, důležitostí sociálních vrstev té doby a zhodnotíme, jaký to mělo vliv na tvůrčí psaní obou literátů. První část výstupů bude splnění úkolu, který má investigativní charakter. Daný úkol bude možno vyřešit s pomocí internetu a vedoucímu programu bude odevzdána řádně vysvětlená a sepsaná odpověď.

5. PŘEDSTAVENÍ SHAKESPEARA A ALŽBĚTINSKÉ ANGLIE

garant: Mgr. Vendula Lensmith

kapacita: 50 studentů

umístění: AULA

ANOTACE:

Část studentů G3.A v rámci krátkého představení seznámí diváky s alžbětinskou dobou a vybranými díly Williama Shakespeara. Před samotným představením diváci shlédnou krátkou anglicky komentovanou prezentaci o Alžbětě I., historickém rozmachu Anglie za jejího panování a o každodenním životě v alžbětinské Anglii. Během představení provede sama Alžběta I. ve společnosti Williama Shakespeara ukázkami ze 4 divadelních her a sonetů. Pro snazší porozumění sehrají studenti své představení v současné angličtině. Nedílnou součástí vystoupení bude i hudební doprovod na renesanční motivy. Na závěr celého představení budou diváci vyzváni k vyplnění pracovního listu, který bude vycházet ze shlédnutého představení. Pracovní list bude možné vyplnit v maximálně 5členných týmech.

6. RUSKO V 16. A NA POČÁTKU 17. STOLETÍ

garant: Mgr. Lenka Grulichová

kapacita: 20 studentů

umístění: G4.C – 22/I

ANOTACE:

Po smrti Jaroslava Moudrého (1054) se začala Kyjevská Rus postupně rozpadat na malá knížectví (Moskevské, Novgorodské, Smolenské....). Situace se změnila po nájzdu Mongolů (Tatarů) v roce 1237, které vedl chán Batú. Chanát Zlaté Hordy postupně ovládl Rusko, zapálil Moskvu, zničil Kyjev a začal vymáhat placení daní a poplatků. Ruská knížata se podrobila, aby zabránila dalšímu násilí. V roce 1380 ruská vojska Hordu porazila v bitvě na Kulikovském poli a začíná stoleté období, kdy se ruská země postupně vymaňuje z nadvlády Tatarů. Na konci 15. století získává převahu Moskevské knížectví a moskevský kníže (Ivan III.) se prohlašuje hegemone, protektorem pravoslavné církve, po rozvrácení Byzance osmanskými Turky získává byzantský císařský erb, zavádí právní řád a Moskva je nazvána „třetím Římem“. Tento car (císař) však byl samozvaným.

Prvním korunovaným carem se v roce 1547 stává Ivan IV., jemuž dějiny přisoudili přízvisko Hrozný. Ačkoliv byl panovníkem s nepředvídatelnou a hrubou povahou, přídomek „Hrozný“ měl význam i „velkolepý“. Právě tento car vylepšil právní systém, obnovil obchodní vztahy s Anglií i jinými evropskými zeměmi. Dobil Kazaň a Astrachaň a rozšiřoval ruské území dále na východ, na Sibiř. Omezil moc šlechty a založil tajnou policii, aby dostal zemi pod kontrolu. Mnoho jeho opatření platilo i v budoucnu. V roce 1581 zabil svého syna a svojí vlastní rukou tak způsobil problémy s následnictvím. Tento carův čin stojí na počátku sporů a bojů šlechty o vládu nad Ruskem. Na politické scéně se objevuje silný šlechtic Boris Godunov, který se nejprve stává poručníkem a na přání zemského sněmu i carem „vší Rusi“. Po jeho smrti se země zmítá 8 let v občanské válce, která vypukla opět kvůli sporům o trůn. Rusové hájí svoji zemi před Poláky, pravoslaví se střetává s katolictvím. Objevují se samozvanci a podvodníci, kteří se snaží s podporou zvenčí získat ruský trůn.

Roku 1613 trůn s podporou ruské šlechty získává mladý Michail Romanov, vzdálený příbuzný cara Ivana Hrozného. Carem byl 30 let a založil novou romanovskou dynastii, která vládla Rusku až do roku 1917. Jeho vnukem byl velký panovník a reformátor Petr I. Alexejevič

(Veliký). Po nástupu Romanovců se situace v Rusku zlepšuje a stabilizuje. Přetrvávají pouze problémy v pravoslavné církvi, kde v první třetině 17. století dojde k rozkolu (schizmatu), kdy část kněží a věřících odmítne přijmout změny a reformy, nesouhlasí s opravami liturgických knih a odmítá pronikání protestantských a katolických vlivů do církve. Vznikne tak společenské hnutí, které hájí staré způsoby a zvyklosti – Staroobřadníci. Podle reformovaného pravoslaví jsou však rozkolníky (sektou), a to až do roku 1905, kdy jsou legalizováni.

7. ROMEO AND JULIET NOT ONLY IN FILM

garant: Mgr. Soňa Chalupová

kapacita: 20 studentů

umístění: MM č. 38/I

ANOTACE:

Práce s filmovými adaptacemi Romea a Julie. Před promítáním budou žáci seznámeni s obtížnější slovní zásobou a s jazykem z originální verze díla Romeo a Julie. Porovnájí slovní zásobu z originální verze se slovní zásobou ve zkrácené verzi. Pak vyučující žákům promítne jednu a tu samou pasáž z různých filmových adaptací této známé tragédie. Následně žáci ve dvojici porovnájí své dojmy z hereckých výkonů, scény, hudby, jazyka a kostýmů.

8. VERSAILLES – ZE SKROMNÉHO LOVECKÉHO ZÁMEČKU V NEJVĚTŠÍ EVROPSKÉ SÍDLU

garant: Mgr. Hana Kusá

kapacita: 20 studentů

umístění: G4.A – 17/I

ANOTACE:

Když někdo v Evropě v 17. století řekl slovo „král“ („le roi“), všichni věděli, koho měl na mysli - Ludvíka XIV., jednoho z nejznámějších francouzských králů. Ludvík se narodil jako dlouho očekávané dítě a v neděli, což prý člověka předurčuje k velkým věcem. V jeho případě to platilo 100%. Jako téměř renesanční osobnost milující umění, hudbu, tanec, divadlo, ale také dobré jídlo a krásné ženy byl ztělesněním pověstného francouzského „savoir vivre“ (umění vychutnat si život). Kdyby žil dnes, plnil by stránky bulvárního tisku svými nesčíslnými milostnými avantýrami, nemanželskými dětmi i nehorázným utrácením peněz daňového poplatníka, a stránky seriózních periodik úspěchy na poli vojenském, diplomatickém a vědecko-technologickém. Řečeno moderní terminologií, Ludvík XIV. dokonale ovládal PR, celý jeho život byl velkolepým přesně plánovaným divadelním představením, jehož součástí toužil být každý, kdo v tehdejší Francii něco znamenal. Jako kulisy svého představení si Ludvík XIV. nechal vybudovat největší zámek Evropy – Versailles, sídlo, které se stalo vzorem pro mnohé další. I my se staneme součástí jednoho dějství v králově hře, budeme svědky králova rituálu vstávání („levée“) a spolu s ním se projdeme skvostným zámkem. Necháme se oslnit králem Slunce („le Roi Soleil“). Jazyky: čeština, angličtina (video) a špetka francouzštiny.

9. LESKA BÍDA ALŽBĚTINSKÉ DOBY

garant: Mgr. Lucie Škarvadová, Mgr. Jana Veselková, Mgr. Veronika Ptáčková

kapacita: 30 studentů

umístění: ZSV 2 – 9/II

ANOTACE:

Chcete se podívat na alžbětinskou dobu netradičně? My vám to umožníme! Provedeme vás zákulisím anglické vysoké společnosti, seznámíme vás s lidmi, kteří tvořili dějiny Anglie v 16. století. Kromě známých osobností se budeme věnovat i zákulisí, rozebereme malé i větší aféry a intriky na královském dvoře a zaměříme se i na milostný život panenské královny. Mimo intimních témat královského dvora rozšíříme vaše povědomí o soudobém životním stylu včetně odívání a účesů, nezapomeneme ani na trendy v líčení a výhody i problémy s tím spojené. K vašemu obohacení poslouží odborná literatura, prezentace či filmové ukázky. A samozřejmě vaše vlastní tvůrčí činnost! Těšíme se na vás!

10. PO STOPÁCH WILLIAMA SHAKESPEARA

garant: Mgr. Jan Váňa

kapacita: 25 studentů

umístění: ZSV 1 – 1/II

ANOTACE:

Předkládaný program je tematicky zaměřen na období života Williama Shakespeare, konkrétně na místa jeho narození a následného uměleckého působení. Důraz je kladen na aktivní práci studentů. Tato činnost si mj. klade za cíl procvičení dosavadních kartografických znalostí a jejich rozšíření, včetně široké praktické aplikace (orientace na mapě; měření vzdáleností a ploch soudobými metodami, porovnání se současností; atd.). Samozřejmostí je prezentace geografických informací a zajímavostí souvisejících se zakreslovanými a řešenými místy. Pomůcky: psací potřeby (propiska, tužka, na popis mapy doporučuji tenký černý fix), pastelky, guma, pravítko, úhloměr, kružítko (popř. lépe odpichovátko – na obou ramenech hroty), provázek, Školní atlas světa (popř. Evropy), mobilní telefon s možností připojení k internetu – není povinné, pravidla používání budou sděleny.

11. PŘÍPAD GALILEO

garant: Mgr. Rita Chalupníková, Mgr. Karel Šild

kapacita: 24 studentů

umístění: FYZ

ANOTACE:

Náš projekt si klade za cíl poznat jednu z největších postav celých lidských dějin - fyzika, astronoma a myslitele Galilea Galilei. Společně (metodou řízeného čtení) si připomeneme jeho život a přiblížíme historické události, které sehrály zásadní úlohu v jeho myšlení a bádání. Vedle připomenutí jeho experimentů nezapomeneme připomenout nerovný boj

s církevní mocí a zamyslíme se nad Galileovou volbou (odvolat nebo se stát mučedníkem). Ve druhé části projektu se zaměříme na některé Galileovy experimenty. Ve skupinách se pokusíme sestavit model padostroje, dalekohledu a termoskopu a vysvětlit jejich princip. V závěru společně vyrobíme plakát, který shrne základní informace o Galileově životě.

12. ASPEKTY KAŽDODENNOSTI SHAKESPEAROVY DOBY

garant: Mgr. Dita Saxová

kapacita: 16 studentů

umístění: IVT1 (Voltr)

ANOTACE:

V rámci tohoto workshopu se žáci dozvědí informace o tom, jak vypadaly v Alžbětinské době různé aspekty každodenního bytí, které přímo ovlivňovaly kvalitu života nejen samotného Shakespeara, ale i všech lidí obecně. Žáky zároveň čeká výzva v podobě práce v malých týmech a poté v rámci celé skupiny. Workshop se zaměří na vybrané okruhy běžného žití, jako jsou například strava, systém vzdělávání, či role mužů a žen ve společnosti. Co se struktury týče, studenti se mohou těšit na tři aktivitami nabitě části. V první z nich budou účastníci rozděleni do menších týmů. Každý tým si vylosuje jedno konkrétní téma, na které se zaměří a pomocí doporučených zdrojů vyhledá potřebné informace. Bude třeba, aby žáci prokázali dobré organizační schopnosti a týmového ducha, aby pomocí plnění dílčích individuálních úkolů tým získal potřebnou informační databázi. Ve druhé části dostane každý tým profilový list, který bude obsahovat základní informace o fiktivní osobě žijící v dané době. Úkolem týmu bude doplnit profilový list o informace, které zjistil v první části, a zároveň o relevantní informace z dalších oblastí života, které je třeba získat od ostatních týmů. V závěrečné části tým připraví krátkou souhrnnou prezentaci o své fiktivní osobě, kterou předá ostatním. Studenti se díky tomu dozvědí, co v Alžbětinské době obnášel život například ženy rolníka, či mladšího člena šlechty.

13. NEMOCI DOBY ALŽBĚTINSKÉ, PRVNÍ ANATOMICKÁ PITVA

garant: Mgr. Marek Procházka, Mgr. Martin Plha

kapacita: 16 studentů

umístění: LabBIO, OUBIO

ANOTACE:

První část projektu je zaměřena na dobové choroby způsobující pandemie, při kterých přicházeli o život statisíce lidí. Mezi neznámější z těchto chorob se řadí, mor, černý kašel, cholera či tyfus. V této části bude našim úkolem seznámit studenty s hlavními symptomy těchto chorob, jejich původem, způsobem léčby a dopadem na tehdejší společnost. V druhé části projektu se studenti dozví informace o první anatomické pitvě Jana Jessenia. Z jakého důvodu byla provedena, kde k ní došlo a jaký měla přínos pro tehdejší medicínu. Bude nás zajímat i reakce vědecké a laické společnosti tehdejší doby. Získaných poznatků využijí

studenti ke splnění tří výstupů: kvíz zaměřený na tehdejší choroby, praktické cvičení a topografie lidského těla.

14. OBJEVOVÁNÍ TAJEMSTVÍ TECHNICKÝCH KŘIVEK

garant: Mgr. Martin Sochor, Mgr. Martina Vinklářová

kapacita: 25 studentů

umístění: G4.B – 21/I

ANOTACE:

Hlavním cílem tohoto projektu je nejenom rozvoj prostorové představivosti, ale také rozšíření středoškolského učiva o některé méně známe a velmi zajímavé poznatky. Po absolvování tohoto projektu budete schopni řešit některé zajímavé a netradiční geometrické úlohy, také zjistíte, kde všude se v každodenní praxi setkáváte s odkazem geniálního matematika, jehož dílo by rozhodně nemělo být opomenuto, Gerolama Cardana. Na 45 minut se ocitnete v druhé polovině 16. století a podrobněji se seznámíte s životem a dílem jednoho z nejvýznamnějších představitelů rozvoje přírodních věd v období renesance. Gerolamo Cardano nebyl totiž pouze matematikem, mimo jiné patřil mezi velmi významné renesanční astrology a vášnivé hráče šachu. Nejdříve se prostřednictvím práce s připravenými materiály a odbornými zdroji seznámíte s osobností Gerolama Cardana, jeho životními osudy a významnými spisy. Poté prozkoumáte geometrii tzv. Cardanových kruhů, které se staly prvním příkladem netriviálních technických křivek, jejichž studiu se věnovali význační matematici 17. a 18. století v souvislosti s rozvojem teoretické mechaniky. Budete mít možnost sami vymodelovat některé z křivek, prozkoumat jejich vlastnosti a seznámit se s jejich využitím. Náš výlet do druhé poloviny 16. století zakončíme prací s pracovními listy a aplikací získaných poznatků při řešení netradičních geometrických úloh.

15. CHEMICKÉ OBJEVY A OBJEVITELÉ 16. A 17. STOLETÍ

garant: RNDr. Květa Sýkorová, Mgr. Tomáš Voltr

kapacita: 16 studentů

umístění: Lab CHE

ANOTACE:

V 16. a 17. století došlo k vědecké revoluci – období, v němž se konstituovaly jednotlivé přírodní vědy a začaly se formulovat základní teoretické představy. K významným mezníkům rozvoje chemických věd byla pneumochemie. Mezi její zakladatele patří J. B. van Helmont. Studenti budou zasvěceni do principů přípravy a uchování plynů. V tomto období vzniká iatrochemická škola. Hlavním představitelem je P. A. Paracelsus von Hohenheim: „Alchymie má připravovat nikoliv zlato, ale léky“. Pokoušel se najít přesný vztah mezi drogami a nemocí. Odvrhl Aristotelovu teorii čtyř živlů a rozšířil sulfomerkurovou teorii – zavedl teorii tří principů - člověk je zdravý, jestliže jsou v harmonii rtuť, síra a sůl. Studenti budou moci zjistit co připravovali hermetičtí arkanisté, co znamená spagyrie a jak se využívá v současnosti.

16. HRY A SPORTY V ALŽBĚTINSKÉ DOBĚ

garant: Mgr. Jaroslav Macek, Mgr. Erika Macková

kapacita: 15 studentů

umístění: Tv + 71/P

ANOTACE:

Žáci se seznámí s rozvojem dobových sportů a her, prohlédnou si prezentaci nejzajímavějších sportovních odvětví v různých vrstvách společnosti od bezzemků až po aristokracii. Zvláštní pozornosti se bude těšit rozbor her středoškolské mládeže. Jednu z nich si žáci sami zahrají. Žáci si nezapomenou přinést sportovní oblečení do tělocvičny a triko s dlouhým rukávem světlé a tmavé barvy staršího data.